

## طرح درس اپیدمیولوژی بیماریهای شایع در ایران (نیمسال اول 03-1402)

### دانشجویان بهداشت عمومی پیوسته

تعداد و نوع واحد: دو واحد نظری

محل اجرا: دانشکده بهداشت - کلاس 5

پیش نیاز: ندارد

### هدف کلی:

آشنائی دانشجویان بهداشت عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد با اپیدمیولوژی بیماریهای شایع واگیر و غیرواگیر در ایران

### اهداف اختصاصی:

دانشجو در پایان این درس باید:

- تعریفی جامع از اپیدمیولوژی، بیان اهداف اپیدمیولوژی و کاربردهای آن ارائه کند.
- علت اهمیت توجه به بیماری های واگیر را درک کند.
- عوامل خطر مهم بیماری های غیر واگیر را فهرست نماید.
- مفهوم گذار اپیدمیولوژیک بیماریها را درک نموده، علل آن را شرح دهد.
- شیوه های شناسایی عوامل خطر سلامتی، راه های انتقال و کنترل بیماری ها را فهرست نماید.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های منتقله از طریق هوا آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های منتقله از طریق غذا و آب آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های منتقله از طریق آلودگی به کرم ها آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های ناشی از تماس مستقیم آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های منتقله به وسیله بندپایان آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های مشترک بین انسان و حیوان آشنا شود.
- علت اهمیت توجه به بیماری های غیرواگیر را بیان کند.
- اهداف برنامه ملی پیشگیری و کنترل عوامل خطر بیمارهای غیر واگیر را بداند.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی بیماری های ناشی از سوء تغذیه آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی سرطان ها آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی اختلالات روانی آشنا شود.
- با اپیدمیولوژی توصیفی و تحلیلی سوانح و حوادث و بلایا آشنا شود.

### روش تدریس:

این درس به صورت حضوری ارائه می گردد. در موارد خاص و بنا به ضرورت برخی از جلسات آموزشی به صورت مجازی (آنلاین/آفلاین) برگزار خواهد شد.

## جدول برنامه آموزشی و محتوی آموزشی جلسات

| جلسه    | عنوان جلسه                                                       | موضوعات مورد بحث                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|---------|------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| اول     | ارزشیابی آغازین، مقدمه ای بر بیماری های واگیر شایع کشور          | معارفه، ارزیابی وضعیت آگاهی دانشجویان از مفاهیم و کلیات بیماری های شایع کشور، تبیین اهداف درس، نحوه ارائه درس و نوع ارزشیابی دانشجویان                                                                                                                                                                                    |
| دوم     | یادآوری کلیات اپیدمیولوژی و کلیات بیماری های واگیر               | تعریف اپیدمیولوژی، مراحل انجام فعالیت ها با نگرش اپیدمیولوژیک، اهداف اپیدمیولوژی<br>اهمیت توجه به بیماری های عفونی، مروری بر اصطلاحات رایج، حرکات انتقال بیماری ها، زنجیره انتقال عفونت، پیامدهای احتمالی مواجهه با یک عامل عفونی، عوامل موثر بر انتقال بیماری ها، ایمنی گروهی، دوره کمون، دوره واگیری، میزان حمله ثانویه |
| سوم     | اپیدمیولوژی بیمار های منتقله از طریق هوا (1)                     | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| چهارم   | اپیدمیولوژی بیمار های منتقله از طریق هوا (2)                     | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| پنجم    | اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق دستگاه گوارش (1)           | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| ششم     | اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق دستگاه گوارش (2)           | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| هفتم    | اپیدمیولوژی بیماری های منتقله از طریق آلودگی به کرم ها           | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| هشتم    | اپیدمیولوژی بیماری های ناشی از تماس مستقیم (1)                   | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| نهم     | اپیدمیولوژی بیماری های ناشی از تماس مستقیم (2)                   | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| دهم     | اپیدمیولوژی بیماری های منتقله به وسیله بندپایان                  | کلیات، عامل بیماری، راه های انتقال، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                      |
| یازدهم  | اپیدمیولوژی بیماری های زئونوز (1)                                | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                                    |
| دوازدهم | اپیدمیولوژی بیماری های زئونوز (2)                                | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                                                                                                                                                                                    |
| سیزدهم  | کلیات بیماری های غیر واگیر، اپیدمیولوژی بیماری های غیر واگیر (1) | اهمیت توجه به بیماری های غیر واگیر، برنامه ملی پیشگیری و کنترل عوامل خطر بیماری های غیر واگیر مقدمه ای بر اپیدمیولوژی بیماری های غیر واگیر شایع کشور<br>کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران                                                            |

|         |                                        |                                                                                                        |
|---------|----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| چهاردهم | اپیدمیولوژی بیماری های غیرواگیر<br>(2) | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران |
| پانزدهم | اپیدمیولوژی بیماری های غیرواگیر<br>(3) | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران |
| شانزدهم | اپیدمیولوژی بیماری های غیرواگیر<br>(4) | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران |
| هفدهم   | اپیدمیولوژی سوانح و حوادث، بلایا       | کلیات، عوامل خطر مهم، روش های پیشگیری و کنترل بیماری، وضعیت بیماری در جهان، منطقه مدیترانه شرقی، ایران |
|         | امتحان پایان ترم                       |                                                                                                        |

### وظایف و تکالیف دانشجویان:

- حضور دانشجویان در کلاس ها
- مطالعه مطالب ارایه شده همزمان با جلسات درس
- مشارکت فعال در فرآیند آموزش از طریق شرکت در مباحث طرح شده در کلاس، همچنین از طریق بخش گفتگو و پیام های سامانه نوید

### حضور و غیاب /مطالعه فایل های آفلاین:

به ازای هر جلسه غیبت از کلاس، 0.5 نمره و در صورت عدم مشاهده فایل های آفلاین (یا تیک نخوردن فایل ها در سامانه نوید) توسط دانشجو به ازای هر فایل 0.25 نمره از نمره ارزشیابی نهایی دانشجو (تا سقف 3 نمره) کسر می شود. این به معنی آن است که در صورت حضور دانشجو در تمامی کلاس ها و ثبت تیک تایید دانشجو پس از دانلود فایل های ارسالی در سامانه نوید، 5 نمره از نمره ارزشیابی نهایی محقق خواهد شد.

### نحوه ارزشیابی دانشجو:

حضور و غیاب کلاس های حضوری: 2 نمره (به ازای هر جلسه غیبت از کلاس، 0.5 نمره از نمره نهایی دانشجو کسر خواهد شد).

مشارکت و فعالیت کلاسی: 2-4 نمره

مشاهده فایل های آپلود شده در سامانه نوید و تیک تایید دانشجو، کیفیت و به هنگام بودن پاسخ بخ تکالیف: 2-4 نمره محوله

امتحان پایان ترم: 10-14 نمره

## منابع:

### منبع اصلی:

- مجموعه سه جلدی "مرجع اپیدمیولوژی بیماری های شایع ایران" - تالیف دکتر پروین یاوری و گروه نویسندگان

### منابع پیشنهادی برای مطالعه بیشتر:

- اپیدمیولوژی و کنترل بیماریهای شایع در ایران- آخرین چاپ (دکتر فریدون عزیزی و همکاران)
- راهنماهای جامع نظام مراقبت بیماری های واگیر و غیرواگیر برای پزشک خانواده منتشره توسط مرکز مدیریت بیماری های غیرواگیر - 1391
- کتاب جامع بهداشت عمومی - آخرین چاپ (دکتر حسین حاتمی و همکاران)
- بخشنامه ها و دستورالعملهای وزارت متبوع در باره مبارزه و کنترل بیماری های واگیر و غیرواگیر

## پیروز باشید